

GOSPOD JEZUS

Kaj mi pomeni Jezus iz Nazareta?

Že v prvi mladosti sem videl in slišal mnogo slabega, predvsem mnogo naravnost grdega o Cerkvi in njenih predstavnikih, zlasti papežih. Tudi resnično verni ljudje skoraj nikdar niso ugovarjali takšnemu govorjenju nekaterih. Na Jezusa iz Nazareta – če naj uporabim ta izraz – vendarle ni nikdar padla senca. Moj oče je bil veren mož, vendar »samostojnejš« in je bil naročen na Pucljev »Kmečki list«, kjer je bil večkrat kak napad na duhovščino in kjer sem pred nekimi volitvami videl karikaturu dr. A. Korošca, oblečenega v duhovniško obleko, kako jaha kmeta in ga usužnjuje; in sem se hudo stepel s sošolcem, ki je zagovarjal duhovnike in posebno dr. Korošca (oče tega že ni mogel videti, ker mi je umrl, ko mi je bilo šest let). – Ko mi je bilo nekako deset let, sem na paši, kamor sem leta in leta od zgodnje pomladi do pozne jeseni vsak dan dvakrat gnal živino (nekaj let tudi sosedovo), doživel nekakšno »prvo spreobrnjenje«. Na kraju, ki ga imam še danes živo pred očmi, sem izrekel strašno misel (o njej sem kasneje zvedel, da je bila Nietzschejeva): »Kako lepo bi bilo, če bi ne bilo Boga – tako bi človek brez strahu in popolnoma svobodno delal karkoli!« To je bilo strašno bogokletstvo. Čez nekaj trenutkov sem se tega z vso močjo zavedel. Tedaj me je prvikrat prevzela silna groza pred neskončno svetim Bogom; zavedel sem se svoje grešnosti do vseh globin. Zgodilo se mi je tedaj nekaj podobnega, kakor če bi me nekdo prijel za vrat, me vrgel ob tla in mi neizprosno ukazal: »Ne, tako ne sme iti naprej! Hoditi moraš v čisto drugo smer, sicer boš izgubljen za vedno!« Nekaj dni sem bil kakor omamljen od notranjega pretresa; več večerov kljub utrujenosti od trdega dela čez dan nisem in nisem mogel zaspati in sem spet in spet molil

kesanje ... Sam nisem vedel kdaj, pa se je čez nekaj tednov potem začel v dušo naseljevati mir in veselje, kakršnega prej nisem poznal: ob Jezusu Nazareškem! Ob njem je obraz neizrekljivo svetega in pravičnega Boga zasijal v usmiljeni ljubezni, ki odpušča vse in nepreklicno. »Ne boj se črviček; saj sem pri tebi! Ali pozabi žena na svojega dojenčka, da bi se ne usmilila sina svojega telesa? In ko bi ga tudi ona pozabila: jaz te ne pozabim! Glej na obe dlani sem te napisal,« sem pozneje bral pri Izaiju prav na tistih mestih, kjer je tako poudarjena tudi božja svetost (Iz 41,14; 43,4; 49,15). Prevzelo me je »neizrekljivo in veličastno veselje«, o kakršnem govori sv. Peter (1 Pt 1, 8). To mi je pomenil in mi pomeni Jezus. Ne »strogi Kristus« janzenistične miselnosti, temveč Jezus rešitelj vseh strahov, osvoboditelj vseh sužnosti, Jezus križani in vstali, zmagovalec nad grehom in smrtjo! »Za svobodo nas je oprostil Kristus!« (Gal 5, 1). Še danes vztrepečem, ko berem te Pavlove besede. In vse življenje mi je dokazovalo, kako lažnive so bile one moje bogokletne besede, kakor da je Bog ovira naše sreče, veselja in svobode.

Že tedaj mi je postalo jasno, da se nikdar ne bom mogel ustaviti ob eni sami človeški osebi – to bi bilo preozko zame. Šele pozneje, ko se je zdelo že prepozno, sem spoznal, da je to bil temelj za duhovniški poklic, h kateremu mi je pripomogel domači župnik Janez Pucelj, ki se je kot pesnik podpisoval za Bogumila Gorenjka. Ovire so bile velike, deloma tudi z moje strani, zaradi vedno krhkega zdravja. A zelo so mi pomagale besede sv. Bernarda: »Sram te bodi biti raznežen ud pod s trnjem kronano Glavo!« Jezus iz Nazareta je s trnjem kronan in opljuvan! Kako se moreš ti, ki si in hočeš biti njegov ud, tako bati naporov in trpljenja?

Resničnih dvomov o Bogu in o Kristusu nisem več imel. Dvomi o »konkretni« Cerkvi so polagoma izginili, ko sem jo začel gledati zares v Kristusovi luči, kakor to zahteva evangelij. Ostali so dvomi o samem sebi: Ali prav mislim, govorim in delam? Ali je vse v meni v skladu z božjo voljo? Kajti Jezus pravi: »Moj nauk ni moj, ampak tistega, ki me je poslal. Če hoče kdo njegovo voljo spolnjevati, bo spoznal, ali je ta nauk od Boga, ali govorim sam od sebe« (Jn 7, 17sl.). Ti dvomi o samem sebi so me in me nagibljejo k temu, da je

v meni še vedno tista prvina strahu pred Bogom, pravzaprav pred samim seboj (zato pa tudi pred Bogom). Ne razumem, kako more kdo trditi, da je treba iz krščanskega življenja, če naj ne bo »janzenistično«, izločiti sleherni strah. Ob Jezusu iz Nazareta sem prišel in vedno znova prihajam do prepričanja, da je Bog po svojem bistvu ljubezen. A vem, da je v meni še polno takega, kar se ne sklada z božjo ljubeznijo. »Strahu ni v ljubezni, temveč popolna ljubezen strah prežene« (1 Jn 4, 18). A jaz se še nisem spopolnil v ljubezni. Zato pa se nikdar ne čutim varnega v samem sebi. To me nagiblje, da ne obsojam ljudi, ki zametajo to, kar je meni popolnoma jasno – da namreč kot poslednji temelj in cilj vsega biva nedoumljiva skrivnost Ljubezni, ki presega vse spoznanje (prim. Ef 3, 19). To me tudi nagiblje, da se ne opiram na čustva, doživetja in izkustva, kakor da bi to moglo biti zadnji temelj. Morda bom še ob umiranju začutil strah pred Bogom, ki je Ljubezen. Toda trdno upam, da mi bo tudi tedaj podeljena milost – nezaslužen dar –, da se bom naslonil na Srce Jezusa iz Nazareta, ki je trepetal v smrtnem strahu na Oljski gori, in bom mogel skupaj z njim reči: »Dopolnjeno je! Aleluja!«

Anton Strle, Kaj mi pomeni Jezus iz Nazareta?, v: Družina 23(24. 11. 1974)45, str. 8; ponatis v: Luč Cerkve 2003, št. 2, str. 11–12.

Kako molim?

Če sem odkritosrčen, moram reči, da v središču mojega molitvenega življenja, ki naj bi prešinjalo vse drugo življenje, ni rožni venec, marveč sveta maša (pravim »sveta«, čeprav danes že kar težko izrečemo to besedo). Tudi na drugo mesto še ne pride. To mesto zavzema zame že skoraj 50 let vsakdanja premišljevalna molitev (ne »transcendentalna meditacija«!), v kateri se mi ob božji besedi in ob živi navzočnosti troedinega Boga samega v občutju popolne svobodnosti »srce navriska in izjoče« ter ogreje in razsvetli za vse, kar me bridkega in prijetnega čaka vsak dan, ogreje tudi za »Središče« (Evharistijo), da bi moglo s svojo težnostno močjo navdihovati in

prežemati celotno življenje. Na tretje mesto pride rožni venec: vsaj en del prav vsak dan že gotovo nad 50 let (kvečjemu za kak mesec zelo hudih bolezni je moral odpasti). Zdi se mi nepogrešljiv. Nekaj nepogrešljivega bi manjkalo brez njega. Kakor če hiša s svojim »Središčem« ne bi imela okoli sebe lepega in bogatega vrta z varujočo ograjo! Ta vrt – rožni venec – nikoli ne zastari; vedno je svež in nov. Naj me prežema občutje veselja, bridkosti ali zmagovitosti – vedno grem rad na sprehod po tem vrtu, da se spet osvežim in okrepim: da mi veselje ne utone v valovih bridkosti, da se mi žalost in zaskrbljenost ne spremeni v brezupnost. Devica Marija me vodi h Kristusu, ob katerem ves svet postane luč, pa naj se na zunaj kaže še tako temnega. In ker je Kristusova stvar tudi moja stvar, sem glede nje popolnoma gotov. Kajti Kristusova stvar bo zmagala, prej ali slej, za časa mojega življenja ali pa po moji smrti: kakor Bog hoče!

Anton Strle, tipkopis v zapuščini, brez datuma (predvidoma okoli leta 1980).

»Skrivnost me pomiri. To je znamenje, da je Bog tukaj«

Vprašanje: Ali ni pri Kristusu toliko skrivnostnega in nerazumljivega v njegovi osebi, v njegovem življenju, pa tudi v nauku?

Najprej že to: Kako je mogoče, da bi bila v Kristusu ena sama oseba, namreč božja, pa dve popolni naravi, božja in človeška? Kako je mogoče, da bi se nekaj tako različnega – Bog in človek – zedinilo v osebno enoto? Ali ni docela izključeno, da bi se Bog in stvar, med katerima je neskončna razdalja, združila tako tesno, da je pri Kristusu božja narava nosilka in lastnica tudi človeške narave, človeških lastnosti, dejanj in trpljenja? Dalje: Ali ni v Jezusovem nauku toliko nerazumljivega? Kako je npr. mogoče, da bi bile v enem samem Bogu tri osebe, kakor nas jasno uči Jezus? Ali kako je mogoče, da bi pod nezatno podobo kruha, posvečenega pri sv. daritvi, bil navzoč ves Kristus, s svojo božjo in človeško naravo – in

takšnega naj ga uživamo? Kako je mogoče razumeti nadnaravno prerodenje duše po veri in krstu, potem pa kot razvoj tega nadnaravnega življenja, ki že zdaj deluje v nas, večno blaženo življenje izvoljenih pri Bogu ali pa večne muke pogubljenih, ako zapravijo nadnaravno deležnost božje narave? Ali se posebno večno pogubljenje ne upira ne le razumu, marveč tudi našemu srcu?

»K sreči so v veri skrivnosti ...«

Na posameznosti tukaj ne bomo odgovarjali, naš odgovor zadeva le celoto. – Pravzaprav bi bilo čudno, ako bi v Kristusu, učlovečenem Bogu, in v njegovem nauku bilo vse jasno in brez nedoumljivih skrivnosti. Saj je celo v prirodi, ki je samo božja stvar, nižja od človeka, toliko ugank, ki jih tudi največji učenjaki nikdar ne bodo razvozlati. Kljub vsemu velikanskemu napredovanju znanosti še danes velja, kar je dejal veliki naravoslovec Newton: »To, kar vemo, je kapljica; to pa, česar ne vemo, je ocean.« Čim več človek spozna, tem več vprašanj, ki jih ne more rešiti, stopa predenj. Pij XII. je 7. 9. 1952 dejal v nagovoru za udeležence 8. svetovnega kongresa mednarodne astronomske zveze: »Možje, ki so zelo globoko prodrli v skrivnosti kozmosa, pravijo, da ni nobene verjetnosti, da bi celo najbolj genialni raziskovalci kdaj mogli spoznati ali celo razrešiti vse uganke fizičnega vesoljstva. Te skrivnosti zahtevajo in izpričujejo bivanje neskončno vzvišenega duha, božjega Duha, ki vse, kar je, ustvarja, vzdržuje in čemur vlada, zato pa tudi spoznava in doumeva v najvišjem zrenju – tako danes kakor na začetku prvega dneva stvarjenja.«

Znameniti učenjak našega časa Charles Nicolle, profesor na Collège de France v Parizu, obenem direktor Pasteurjevega instituta za Tunis, je po dolgih letih nevere, a tudi iskrenega iskanja prišel v zreli dobi do globokega krščanskega prepričanja. Njega verske skrivnosti prav nič ne motijo. Ravno nasprotno! Zapisal je: »K sreči, da so v veri skrivnosti. Če bi jih ne bilo, ne bi zaupal; imelo bi me, da bi v njej videl le umetno tvorbo človeškega duha. Skrivnost me pomiri, to znamenje, da je Bog tukaj.«

»Dovolj je luči za tistega, ki hoče verovati ...«

Jezus nikdar ni trdil, da je v njegovem nauku vse razumljivo. Apostolom je dejal: »Vam je dano razumeti skrivnosti nebeškega kraljestva, njim (misli na tiste, ki so se milosti upirali) pa ni dano« (Mt 13,11). Tudi ni zahteval, da bi ljudje slepo verovali vanj in v njegov nauk. Izpričal se je kot božjega Sina z znamenji, z izrednimi dejanji, čudeži, kakršne more izvrševati samo vsemogočni Bog. Zlasti z odločilnim znamenjem, z vstajenjem (prim. Mt 12,38–42). Farizejem je dejal: »Če ne vršim del svojega Očeta, mi nikar ne verujete; če pa jih vršim, tudi če meni ne verujete, verujte delom, da boste spoznali in se prepričali, da je Oče v meni in jaz v Očetu« (Jan 10,38). Ob drugi priložnosti je pokazal tudi pot do trdne vere v nauk, ki ga je razglašal: »Moj nauk ni moj, ampak tistega, ki me je poslal. Če hoče kdo njegovo voljo spolnjevati, bo spoznal, ali je ta nauk od Boga ali govorim sam od sebe« (Jan 7,17).

V Jezusu stopa pred nas učlovečena božja ljubezen, ljubezen pa ne dela nasilja tistemu, katerega hoče pritegniti k sebi in ga osrečiti. Treba se je za božje vabilo svobodno odpreti; hoteti je treba. Z ozirom na to je dejal veliki mislec Pascal: »Dovolj je luči za tistega, ki hoče verovati.« Pristavil pa je: »Dovolj je teme za tistega, ki noče verovati.«

S tem ni rečeno, da je s sprejemom Kristusovega nauka treba zatisniti oči svojega razuma. Newman, spreobrnjenec iz anglikanizma, eden od največjih duhov 19. stol., pravi: »Pripravljen biti za verovanje ne pomeni nič več in nič manj, kakor da je bil človek prej pripravljen za raziskovanje... Verujoči, ki jih je Kristus hvalil, niso imeli nikakih močnejših dokazov kakor tisti, katerih nevero je obsodil; a svoje oči so uporabljali, svojo pamet so rabili, svojega duha napenjali in toliko časa iskali, dokler niso našli. Drugi, katerih nevero je grajal, so sicer slišali, a pustili božje seme ob poti, ali na kamnitih tleh, ali med trnjem, ki ga je zadušilo (prim. Mt 18).« Ko je bil še anglikanec, je Newman na ugovore zoper skrivnosti dejal: »Jaz sem nasprotno mnenja, da ta značaj skrivnosti, kolikor sploh kaj dokazuje, naravnost govori za zveličavni nauk. Nočem reči, da je resničen, ker je skrivnosten; a če je resničen, ne more biti drugačen kakor skrivnosten.«

»Odkar sem spoznal Jezusa Kristusa ...«

Slavni govornik Lacordaire je bil v mladih letih neveren. A ker se ni predajal nikoli mladostnim zablodam, je kmalu prišel do vere. Predmet njegovim pridigam, ki jim je tedaj prislughnila tako rekoč vsa Francija in ki so premnoge spet privedle do globoke vere, je bil v bistvu vedno Kristus. Mlademu človeku, ki ga je begala skrivnostnost Kristusovega nauka, je pisal o tem, kako čudovito luč prinašajo človeku prav najgloblje verske skrivnosti, ki so nekoč tudi njega, Lacordaira, begale, a se zdaj čuti kakor prenovljenega. »Odkar sem spoznal Jezusa Kristusa, se mi ne zdi nobena stvar dovolj lepa, da bi se oziral nanjo s poželenjem ...« Občutil je tisto, kar piše sv. Pavel: »Vse imam za izgubo zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa, mojega Gospoda, zaradi katerega sem vse zavrgel in imam za smeti.« (Flp 3, 8)

Anton Strle, Skrivnost me pomiri. To je znamenje, da je Bog tukaj, v: Družina 12(1963), št. 20, 15. oktober 1963, str. 153s. (Prof. A. Strle je v Družini odgovarjal na pisma bralcev.)

Zapisano je ne le na papiros, marveč tudi v vso zgodovino

Viri za spoznavanje Jezusovega življenja in delovanja so v prvi vrsti štirje evangeliji in dalje spisi apostolov, torej knjige Svetega pisma Nove zaveze. Prvopisi teh knjig, torej prav tisti listi, na katere so evangelisti oziroma apostoli sami pisali, se niso ohranili. Bili so pisani na krhki »papiros«, ki je redno težko zdržal 200 let. Pač pa so se ohranili prepisi iz poznejše dobe. Najstarejši s celotnim Sv. pismom Nove zaveze segajo v 4. stol., papirosovi odlomki pa celo v 2. stol. V tem pogledu je Nova zaveza daleč na boljšem kakor katerikoli spis grških in latinskih klasikov, pa tudi cerkvenih očetov in pisateljev. Homerjeva Iliada in Odiseja je, tako sodijo, nastajala že v 9. stol. pred Kristusom, pa imamo prvi rokopis s popolnim tekstom

Homerjeve Iliade in Odiseje šele iz 9. stol., torej za pet stoletij po dobi, iz katere so nam ohranjeni že celotni rokopisi vse Nove zaveze. In še ti rokopisi poganskih klasikov so prišli do nas le zato, ker so se krščanski menihi po samostanih razen molitvi in delom ljubezni do bližnjega posvečali tudi študiju in prepisovanju knjig.

Od 4. stol. dalje so se mogli rokopisi Nove zaveze v celoti ohraniti zato, ker so v tej dobi začeli prepisovati na pergament, ki je zelo trpežen, medtem ko je bil rastlinski papirus, napravljen iz tankih trakov po dolgem prerezanih stebel, zlepljenih skupaj, kaj hitro obrabljen. A da so se nam novozavezni spisi ohranili bistveno takšni, kakršni so izšli iz rok svojih piscev, to moremo spoznati tudi iz prevodov, ki so nastali že v drugem stoletju; že v prvem stoletju pa najdemo polno novozaveznih mest navedenih npr. v pismu, ki ga je l. 96 ali pa vsaj 97 pisal iz Rima Korinčanom papež sv. Klement Rimski. Mene, ki to pišem, je presenetilo, koliko to Klementovo pismo navaja iz Nove naveze – in ravno prej sem v slovenski knjigi iz l. 1955 bral trditev, da so evangeliji in drugi novozavezni spisi nastali šele v 2. in 3. stol. – Zdaj pa berem v Klementovem pismu tisto, kar naj bi bilo pisano šele 50 ali celo 100 let pozneje! Na kako trdnih zgodovinskih temeljih sloni naša vera! Prav je rekel nekoč znameniti francoski govornik: »Cerkev, gospodje, se ne boji vaše znanosti, marveč vašega neznanja!«

Najstarejši ohranjeni rokopis Nove zaveze:

»Kralj sem, a ne od tega sveta«

Prvi trije evangeliji so bili pisani gotovo že pred l. 70, ko je bil razdejan Jeruzalem. O tem ni dvoma. Če bi bili namreč pisani že po razdejanju judovske prestolnice, bi to gotovo omenili in s tem opozorili, kako se je izpolnila Jezusova napoved, kakor to store glede drugih, predvsem starozaveznih napovedi. O Janezovem, tj. četrtem evangeliju, pa soglasno izročilo trdi, da je bil napisan proti koncu 1. stol.

L. 1935 je učenjak C. H. Roberts v Manchestru na Angleškem objavil odlomek papiroasa, dolg samo 8 cm, a zaradi starosti zelo

važen. Do zdaj je to najstarejši ohranjeni rokopis Nove zaveze, kar jih je znanih. Po starosti se ne da z njim primerjati noben rokopis grških ali rimskih pisateljev, naj so tudi živeli več stoletij pred Kristusom. Značilno je, da obsega ravno tisto mesto, ki ga Cerkev bere na praznik Kristusa Kralja: »Tedaj jim je Pilat rekel: 'Vzemite ga vi in ga sodite po vašem zakonu' ...Rekel je tedaj Pilat Jezusu: 'Torej kralj si?' Jezus je odgovoril: 'Tako je, kralj sem. Jaz sem za to rojen in sem za to prišel na svet, da spričam resnico. Vsak, kdor je iz resnice, posluša moj glas.' Pilat mu reče: 'Kaj je resnica?' In ko je to izgovoril, je spet šel ven k Judom in jim rekel: 'Jaz ne najdem na njem nobene krivde'« (Jan 31–33 in 37–38).

Odlomek so natančno preiskali najboljši strokovnjaki, specialisti sveta, in soglasno trdijo, da je napisan v prvi polovici 2. stol., najbolj verjetno v prvih desetletjih te polovice, tja proti l. 130. Ta košček so našli nekje v suhem pesku v Egiptu kot delček celotnega kodeksa (nekakšne knjige), ki je pa že razpadel.

Samovoljne trditve docela prevrnjene

Neverni »kritiki« (le da so bili vse premalo kritični do svojih lastnih trditev, kakor je naglašal konvertit Chesterton) druge polovice prejšnjega [= 19. stol.] in začetka sedanjega stol. [= 20. stol.] so se postavili na samovoljno stališče, češ da ne more obstajati nič nadnaravnega, češ da so čudeži nemogoči, in so nategnili vso bistrumnost, kako bi razložili nastanek evangeljskih pripovedi, »spletenih« okoli Kristusa šele polagoma, z dolgotrajnim razvojem. V ta namen so skušali dokazati, da so evangeliji bili spisani mnogo pozneje, kakor pa trdi krščansko izročilo, zapisano pri najstarejših cerkvenih očetih oziroma pisateljih. Zlasti nastanek Janezovega evangelija so postavljali zelo pozno, nekateri kar v 3. stol., drugi od njih pa so trdili, da vsaj ni mogel biti napisan pred sredo drugega stoletja. Tako je še l. 1933, ko je bil papiros Egerton že v Evropi, trdil modernist Loisy.

Kakšno presenečenje l. 1935! Ubogi košček papirja je namah razpihnil aprioristične (nedokazane in nedokazljive) trditve. Pomislino: Egipt je l. 130 že poznal tudi najpoznejše napisani evangelij. Odštejmo število let, ki so bila potrebna, da je prvotno v Mali Aziji spisani Janezov evangelij dosegel tudi Egipt in da so ga tudi tu prepisali in ga razširili – in dobili bomo tisti datum, o katerem govori vse prvotno izročilo, ki pravi, da je 4. evangelij spisal proti koncu 1. stol. najmlajši Jezusov apostol Janez v visoki starosti. Kot nekakšen uvod pa je napisal tudi svoje prvo pismo, ki se začne: »Kar je bilo od začetka, kar smo slišali, kar smo s svojimi očmi videli, kar smo gledali in so naše roke tipale, o Besedi življenja ... oznanjamo tudi vam ... Jezus Kristus – ta je resnični Bog in večno življenje« (1 Jan 1,1.2; 5,29).

Tisočkrat bolj kakor na papiros ali na pergament pa je v zgodovino prvega krščanstva in, če pobljže pogledamo, v vso svetovno zgodovino zapisano, da je Kristus resnično »Kralj kraljev in Gospod gospodovalcev« (Raz 19,16). Zato ker je kot učlovečeni Bog naš stvarnik in gospodar vsega vesoljstva in ker je bil »žrtvovan in nas je s svojo krvjo Bogu odkupil in nas napravil Bogu za kralje in duhovnike« (Raz 5,9). Zapisano je to v nepregledne množice »iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov« svetnikov, tistih, ki jih je Kristus že privedel do cilja in ki se zdaj pri Njem »radujejo v neizrekljivem in veličastnem veselju« (1 Pet 1,8). Zapisano pa tudi v srca milijonov tistih, ki jim Bog še ni obrisal vseh solz z njih oči, ki težkega boja še nismo dobojevali in utrudljivega teka še ne dokončali, ki pa z radostjo in pogumom hodimo za Njim, o katerem vemo, da svojih zvestih učencev nikdar ne bo razočaral – On, Kralj miru in ljubezni, o katerem poje stara himna:

»Kraljestev noče jarmiti
ne siloma ne strahoma,
na les povzdignjen vzvišeni
pritegne vse z ljubeznijo.«

Zasvital se dan je rešitve iz reve izgnanim otrokom Adama in Eve

V adventu sem potoval po opravkih in na železniški postaji zvedel za smrt dobrega človeka, ki sem ga visoko cenil. Bridkost mi je stisnila srce in odela v mrko temo skrbi, ki so me že brez tega morile. Ko sem se skozi noč vozil z vlakom, se je breme le povečalo in postalo še bolj moreče. Izstopil sem in se napotil proti domu in le s premagovanjem zmožem vračati nekaj pozdravov. Po nekaj minutah hoda, ki so se mi zdele cela večnost, zaslišim petje iz rahlo razsvetljene kapele. Vedel sem: cerkveni pevci se pripravljajo za božič. Prisluhnem in slišim docela razločno: »Zasvital se je dan rešitve iz reve izgnanim otrokom Adama in Eve!«

Kakor da bi sredi noči zasijale vse zvezde in razločno pokazale pot, ki drži k luči in miru polnega dneva! Ne vem zakaj – a tedaj mi je bolečina dejansko izginila iz srca. Nobene skrbi več, nobene mrke misli, nobene nejevolje do ljudi, ki so bili – morda tudi nehote – vzrok moje potrnosti. Korak mi je postal lahek, sredi temne noči so v moji domišljiji in v srcu zažarele betlehemske jaslice in jaz sem ob Mariji in Jožefu in ubogih pastirjih pokleknil in molil učlovečeno Božjo ljubezen in prosil odpuščanja za vso nevhvaležnost, ki sem jo že spet zagrešil z nezaupnostjo do Boga Odrešenika. In spomnil sem se besed iz Avguštinovih »Confessiones« (Izpovedi): »Iskal sem pot ... Ali nisem je našel, prav dokler se nisem oprijel Srednika med Bogom in ljudmi, človeka Kristusa Jezusa ... Beseda je meso postala, da bi se tvoja modrost, po kateri si vse ustvaril, izpremenila naši otroški nebogljenosti v mleko ..., da bi se utrujeni vrgli pred Njega, ko bi ga videli pred svojimi nogami oslavljenega in ponižanega, ker je vzel odelo naše umrljivosti – on pa bi vstal in nas dvignil k sebi.« In korak mi je bil nenadoma lahek in skoraj nisem opazil, da sem že doma.

»Jaz te ozdravim ...«

Navado imam, da predem grem spat, vsaj za trenutek odprem Sv. pismo in preberem stavek ali dva, včasih tudi kako drugo knjigo, ki je tega res vredna. Tisti večer sem naletel v neki knjigi na besede velikega matematika in misleca Bl. Pascala: »Zdravniki te ne bodo ozdravili, kajti na koncu boš umrl. Jaz pa ozdravim telo in ga napravim nesmrtnega. Prenašaj vezi telesnega suženjstva! Jaz te sedaj ozdravim tvojega duhovnega suženjstva ...« In sem živo občutil, kako je rešitev iz vseh bridkosti in zaskrbljenosti ta, da se dam docela na razpolago Njemu, ki »je zaradi nas postal ubog, dasi je bil bogat, da bi po njegovem uboštvu mi obogateli« (2 Kor 8,9) in da se čim bolj znebim zaverovanosti v svojo majhno bolečino in skrb in prinašam »nedoumljivo bogastvo Kristusovo« (Ef 3, 8) ljudem v svoji okolici, in sicer z resnično ljubeznijo, s pozabo samega sebe, s pozornostjo do stisk in bridkosti svojega bližnjega. Hkrati sem se čutil v dno duše osramočenega, da sem še tako daleč od tistega, kar bi moral biti, ako pomislim na vse tiste milosti, ki mi jih je Kristus v svoji ljubezni že podelil, a sem z njimi ravnal kakor tisti služabnik, ki je talente sebično zakopal. A spet se je zjasnilo ob misli: »Jaz te ozdravim ..., daj se mi popolnoma, da bom jaz po tebi izkazoval ljubezen tvojim bratom ...« Šlo je predvsem za duhovno ozdravljenje. Prisiljen sem bil sicer iskati tudi telesnega zdravnika, a čutil sem, da moram tudi na tega gledati drugače, kakor sem to delal navadno. Ali mi ga ni sam Gospod poslal na življenjsko pot zato, ker hoče v svoji modri in dobrotni ljubezni poskrbeti tudi za moje telesno zdravje, da bi mi ne bilo treba s tako praznimi rokami stopiti pred Božjega sodnika? Ali ni torej prav, da se navadim tudi v telesnem zdravniku videti Jezusa samega, prijatelja bolnikov?

»Pomislite, večni Bog je stopil k nam na zemljo ...«

V duhu sem se spet znašel v betlehemiški votlini in strmel v učlovečenega Boga, ki je zame in za vse ljudi prišel v to uboštvo in

nizkost in mraz, in spet me je prevzela melodija one pesmi: »Zasvital se dan je rešitve iz reve izgnanim otrokom Adama in Eve!« In zahotelo se mi je storiti nekaj podobnega, kakor pripovedujejo o preprosti, a svetniško živeči vratarici nekega samostana: Sredi dneva je ob nenavadni uri tekla k samostanskemu zvonu in začela zvoniti zvoniti. Vse je drvelo skupaj in spraševalo, kaj zvonjenje pomeni. Tedaj je odgovorila z blaženim obrazom: »Pomislite, sestre moje, večni Bog je stopil k nam na zemljo in je postal človek med ljudmi.« Ni se zadovoljil s tem, da je svetu razglasil odpuščanje. Odel se je v našo naravo, privzel jo je vase, da bi jo ozdravil, dvignil in pobožanstvil s popolnim združenjem z Bogom. In učlovečenje je začetek odrešenja, začetek naše preustvaritve v Božje otroke, temelj našega pobožanstvenja. Resnično: kako čudovito se je v božični skrivnosti »razodela dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega Odrešenika«! V tej uri je bila ta silna resnica prišla tej redovnici v zavest s tako močjo, da jo je morala z zvonjenjem oznaniti vsem in jo zaklicati v vsa srca.

»Veličastni Bog, moj prijatelj si, moj brat ...«

Med prvimi deli, ki sem jih bral v angleščini, je bila tudi knjiga kardinala Newmana, v kateri sem bral tisto božično molitev, ki sem jo tisti večer vse globlje razumel kakor nekoč:

»O moj učlovečeni Bog ..., kako neizmerno globoko si se ponižal do nas ... Dragi Gospod, tako zelo si ljubil človeško naravo, ki si jo ustvaril. Ljubiš vse, ker si vse ustvaril, človeka pa ljubiš nad vsemi stvarmi. Zato si prišel k nam kot človek, povsem tak kakor mi, ne iznova ustvarjen iz zemlje in ne s poveličanim, poduhovljenim telesom (kakršno imaš sedaj v nebesih), ampak s tistim telesom, s katerim je padel Adam, z vso našo slabostjo, z vsemi našimi čuti in čustvi ter nagnjenji, izvzemši samo greh. O Jezus, veličastni Bog, moj prijatelj si, moj brat, kakor si sam rekel. Kako naj bi se Te bal, kako naj bi se obotavljal, da bi Ti ne daroval vsega svojega srca, ko si tako blag in poln ljubezni, tako skromen in naraven, tako zelo nam soroden! Ti si sedaj ves Božji v nebesih, pa isti, kakršen si bil

na zemlji: vsemogočni Bog in malo dete, Najsvetejši in povsem človek. – O Bog, daj, da Te ljubim! Daj mi ljubezni!«

Anton Strle, Zasvital se je dan rešitve iz reve izgnanim otrokom Adama in Eve, v: Družina 12(1963), št. 24, 15. december 1963, str. 185s.

Pridi, Gospod, po Mariji!

V prvih časih so kristjani pri bogoslužju in tudi drugače radi ponavljali vzklik, ki dobiva v vsakem adventnem času posebno živo barvitost: »Pridi, Gospod!« (Marana-tha!).

Vedeli so sicer, da je Gospod že prišel. Toda ta prihod je bil uresničen nekako šele le na začeten način. Gospod je že prišel v umrljivem in trpljivem telesu, da bi kot naš drugi Adam s popolno pokorščino do smrti na križu popravil nepokorščino prvega Adama in tudi nepokorščino naših osebnih grehov in nam spet pridobil božje življenje posvečujoče milosti. Potem se je s svojo povečano človeško naravo odtegnil našim telesnim očem. Samo po Cerkvi, po njenih zakramentih vedno znova na nevidno-viden način stopa med nas in v naša srca. Na posebno »zgoščen«, konkreten način prihaja med nas, ki smo novozavezno božje ljudstvo, v obhajanju sv. maše; in pod podobo kruha in vina postane sam naša nadnaravna hrana, hrana našega nadnaravnega življenja, ki je delež pri Kristusovem povečanem življenju. Na docela neviden način pa prihaja v nas po milosti, po notranji luči in moči, ki se izlivata na nas tudi zunaj zakramentov in zunaj vidne ustanove Cerkve, čeprav v naravnosti na Cerkev.

A ta Gospodov prihod po milosti v naša srca je neviden. More biti manjši ali večji, prodreti globlje v vse naše bitje ali pa ostati tako rekoč na obrobju našega bitja. Zato moramo tudi mi vedno zopet klicati: »Pridi, Gospod!« V adventnem času naj bi klicali zares »iz globočine« svojega bitja, z vsemi nitkami in atomi svojega telesa in z vsemi »plastmi« svoje duše naj bi kričali s tihim, molčečim, toda pred Bogom tem silnejšim glasom: »Pridi, Gospod!« Tako polno je še praznega v nas, tako natrpanega z nečimrnostmi, ki nas puste

prazne in nezadoščene, toliko zverženega in neiskrenega, toliko nesnage, ki se nam mora gabiti, če le pogledamo s čistim očesom srca, ki je kdaj z vso silo občutilo tisto Jezusovo naročilo: »Bodite popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln!«

Ko nam v adventnem somraku zazvene na prvo adventno nedeljo besede sv. Pavla: »Ne v požrešnosti in pijanosti ...« Kakšen program stopi tedaj pred nas! Kako moramo občutiti mi sami in občutiti tudi namesto tistih ljudi, ki se ne zavedajo, kako globoko so pod vzorom, ki nam je postavljen! Saj so vsi ti ljudje naši bratje in sestre! Povezani z nami v eno človeško družino, ki naj bi bila družina božjih otrok, živečih tako, kakor se božjim otrokom spodobi. Kako na mestu je torej tudi za nas, da kličemo: »Pridi, Gospod!« Naj pride v naša srca, naj jih preobrazi, naj jih spremeni v vse boljša, kakor so. Naj iz njih odstrani vso navlako in naj se naseli v njih s svojim mirom, s svojo ljubeznijo, s svojo dobroto in čudovito srečo, ki presega vsak razum, da bodo naša srca že sedaj na zemlji na začetni način postala nebesa, prebivališče troedinega Boga, povezana z vsemi drugimi človeškimi srci s tisto vezjo, ki povezuje med seboj Očeta, Sina in Sv. Duha: »Da bodo eno, kakor sva midva eno – da bo svet veroval, da si me ti poslal!« »Pridi, Gospod!« Uresniči tisto edinost, ki je tvoj testament! Uresniči jo – da bo svet veroval in da bo v tebi našel mir, ki ga svet ne more dati!

Pridi po Mariji! Prvič je Gospod prišel po Mariji, tako hoče prihajati tudi sedaj. Po Mariji!

Anton Strle, Pridi, Gospod, po Mariji!, v: Družini 14(1965)št. 22, 15. november 1965, str. 223.

Živo pravilo življenja

Veliki duhovniki, Jezusovi smrtni sovražniki, so skupaj s farizeji poslali služabnike, da bi Jezusa prijeli. Toda vrnilo so se in na vprašanje »Zakaj ga niste privedli?« odgovorili: »Nikoli noben človek ni tako govoril kakor ta človek« (Jan 7, 44–46). Na šotorski

praznik, ko je Jezus učil v templju, »so se Judje čudili ter govorili: Kako ta ume pisma, ko se ni učil?« (Jan 7, 14 sl.). Ko je Jezus učil v nazareški shodnici, so njegovi rojaki »strmeli ter govorili: Od kod ima on vse to in kakšna je modrost, ki mu je dana ...« (Mr 6,2). Pri največjih modroslovcih, pa tudi pri ustanoviteljih raznih nekrščanskih verstev takoj opazimo negotovost in le nekakšno tipanje, kadar nam govorijo o stvareh, ki zadevajo izvor in cilj našega življenja. Jezus pa spet in spet zatrjuje z največjo gotovostjo: »Resnično, resnično, povem vam ...« Najgloblja in najtežja vprašanja človeške duše rešuje, kakor pravi Pascal, »s tako preprostostjo, kakor da bi sploh nič ne razmišljal o tem, in vendar tako določno in jasno, da vsakdo čuti, koliko o tem ve«.

Čudovito enotno in harmonično pojmovanje sveta in življenja

Nikdar ni noben človek, pravi A. Reatz, mogel najbolj vzvišenih verskih resnic o božjem bistvu in potih božjega češčenja ter zedinjenja z Bogom prikazati s podobno jasnostjo, čistostjo in popolnostjo. V Kristusu so pač »skriti vsi zakladi modrosti in vednosti« (Kol 2, 3). Vse njegove trditve se strnejo v čudovito enotno in harmonično ter vseobsežno pojmovanje sveta in življenja. Vse tisto, kar so najodličnejši in najprodornejši duhovi naslednjih stoletij z velikanskim trdom skušali razjasniti in razložiti, zajame Jezus tako rekoč z enim pogledom in izrazi na docela izviren način. Kristusov nauk zadovolji vsega človeka: razum, voljo in srce. Zemeljsko spoznanje za trenutek ugaja, potem je pa človek ob njem kmalu zopet neutešen; tako npr. o dramah francoskega nevernega misleca Sartra večkrat izjavljajo gledalci, kako jih bleščeča predstava in duhovito modrovanje za trenutek prevzame in navduši – ko pa te drame ponovno gledajo in ko se vmislijo v resnično vsebino, jih začne navdajati občutek praznote in odpora. Čisto nekaj drugega je Jezusov nauk. Iz njega, zlasti če ga jemljemo v zvezi z živim komentarjem, ki je Kristus sam, resnično pritekajo neusahljivi »potoki žive vode« (Jan 7,37s). Nihče pred Kristusom in nihče za njim ni in

ne bo prinesel ob vseh prvinskih globinah toliko in tako osrečujoče luči glede vprašanj, od kod in kam in zakaj, glede sveta in človeka, greha in zla, smisla in namena vsega stvarstva. Do danes je katoliški katekizem, ki podaja na vsa ta vprašanja Kristusove odgovore, v teh stvareh nedosežna knjiga svetovnega slovstva.

»Človek nikdar ni bogatejši ...«

F. W. Foerster, svetovno znani vzgojeslovec, je zapisal, da pesnik Goethe z vso svojo lepoto ni ljudi odvrnil niti od enega nelepega dejanja, vsaka črka Jezusovega evangelija pa je rodila junake kreposti in npravstvene lepote. Kristus namreč ni le učil najvzvišenejših in najglobljih življenjskih resnic, marveč je ta svoj nauk tako rekoč utelesil s svojim življenjem in svojo smrtjo. V njem »je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi« (Jan 1,4). On, učlovečena božja Modrost, je mogel reči: »Besede, ki sem vam jih govoril, so duh in življenje« (Jan 6,63). Če hočemo vedeti, kaj je Bog za nas in v kakšnem odnosu moramo biti do njega, je dovolj, da gledamo na Kristusa in na njegove odnose do nebeškega Očeta. Tako smo že bili ugotovili. In še dalje: Ali hočemo vedeti, kaj so drugi ljudje in v kakšnem razmerju so do nas, kakšni moramo biti mi do njih? Dovolj je, da vidimo, kako jih Kristus ceni in kako ravna z njimi.

Veliki svetniki, največji dobrotniki človeštva, so zrasli v takšne junake ljubezni do bližnjega prav na ta način, da so se v vseh življenjskih vprašanjih in položajih ozirali na Kristusa, hoteč od blizu hoditi za njim, in se v molitvenem zedinjenju s Kristusom vsak dan znova tako rekoč nasrkali njegovega duha. Sv. Vincencij Pavelski, ustanovitelj usmiljenih sester, ki so toliko storile in še sedaj store za lajšanje človeške bede, je dejal: »Človek nikdar ni bogatejši kakor tedaj, kadar je podoben Jezusu Kristusu. *Gospod je živo pravilo našega vedenja in ravnanja z ljudmi.* Popolnost ne obstoji v mnogoterosti stvari, ki smo jih napravili, marveč v tem, da jih dobro storimo in da jih storimo v tistem duhu, v kakršnem je naš Gospod vršil vsa dejanja ...«

»Skušajte misliti in presojudati kakor On ...«

Sv. Vincencij nadaljuje z mislimi, ki jih je v raznih oblikah spet in spet ponavljal: »Stopite na tisto pot, kjer bo Kristus vaš vodnik in učitelj. Spominjajte se tega, kar je govoril: da bosta namreč prešla nebo in zemlja, a njegove besede in njegovi nauki ne bodo nikoli prešli. Povečujate našega Gospoda. Skušajte misliti in presojudati stvari in dogodke kakor On in delati to, kar je priporočil s svojimi besedami in svojimi zgledi. Kadar boste morali kaj storiti, se vprašajte: Ali je to skladno z načeli božjega Sina? Če doženete, da je, recite: Tako je prav! Na delo! Če pa ne, recite: Ne bom tega storil.«

Celo nemški filozof Nietzsche, ki se je toliko boril proti krščanstvu, je moral priznati, da nikdar noben nazor ni o človeku mislil tako visoko in človeka tako visoko cenil, kakor je to storil Kristus. Zato je Nietzsche kljub svojemu sovraštvu do Kristusa zapisal: »Nikoli se pa ne bomo smeli boriti zoper ideal človeka v krščanstvu.«

Anton Strle, Živo pravilo življenja, v: Družina 12(1963), št. 17, 1. september 1963, str. 129.

Kristusovo vstajenje – temelj odrešenega sveta

Jasnejše črte v liturgiji, prenovljeni po navodilih drugega vaticanskega koncila, so pripomogle, da se danes spet bolj jasno zavedamo: »Ako Kristus ni vstal, je prazna vaša vera, še ste v grehih« (1 Kor 15,17). Kristus nas je odrešil ne le s trpljenjem in smrtjo, ampak tudi z vstajenjem. Lahko bi oboje povzeli v enoto in rekli: Odrešeni smo s Kristusovo »pasho«, s Kristusovim prehodom skozi temo smrti k povečanemu življenju pri Očetu. A to pasho je Kristus izvršil zato, da bi jo za njim in skupaj z njim izvršili tudi mi. Sveto pismo gleda na odrešenje kot na eno samo dejanje, čeprav tako bogato v svoji vsebini, da ga v njegovih vidikih nikoli ne bomo mogli izčrpati.

Drama odrešenja se je najprej v polnosti odigrala v Jezusovi osebi. To, kar se je na Jezusu tedaj zgodilo, se sedaj preliva na ljudi, ki verujejo v njegovo vstajenje od mrtvih (oboje je važno: »vstajenje« in »od mrtvih«; tisti, ki je na križu resnično umrl, je bil obujen k poveličanemu in neminljivemu življenju) in se vključujejo v vstalega Gospoda, podobno kakor so mladike vcepljene v trto. Kristusovo fizično telo je umrlo; ko je bilo obujeno od mrtvih, je nastalo mistično telo, katerega glava je vstali Kristus. Vstajenje ni bilo le Jezusova ura, temveč tudi ura Cerkev. Sveti Duh, »Pneuma«, je do dna prepojil in prešnil ozkost in slabotnost Jezusove človeške narave in jo usposobil za to, da more ves svet napolniti z življenjem in vse človeštvo povzeti vase. Vse, ki »pridejo h Kristusu« (to je istovetno z »verovati v Kristusa«, umrlega in vstalega), on preoblikuje v svoje »telo«. Cerkev ima svoj temelj in svoje življenjsko počelo v Odrešenikovem telesu, ki je umrlo in vstalo. Življenje Cerkev je življenje iz Kristusove smrti in vstajenja. V veri in zakramentih se Cerkev vključuje v enkrat za vselej (ephapax) izvršeni dogodek: v Kristusovo smrt in vstajenje. Cerkev živi v umrlem in vstalem Kristusu in z njim skozi čase in razdalje doživlja na sebi njegovo lastno smrt in vstajenje.

Ena sama velika noč je, tista, ki se je najprej v polnosti ureničila v Kristusu, nato pa skozi vse čase in kraje zajema tudi Cerkev, človeštvo, ki ga božja »agape« sklicuje v okrilje božjega ljudstva. Isto delo Očetove moči, ki je prebudilo Sina, dosega tudi nas in nas skupaj z njim vključuje v eno samo obuditev, dovršeno ob drugem Kristusovem prihodu. »Ko je Kristus vstal od mrtvih, je poslal svojega oživljajočega Duha v učence in je po njem svoje telo, ki je Cerkev, napravil za vesoljni zakrament odrešenja. Sedeč na Očetovi desnici, neprestano deluje v svetu, da bi ljudi privedel v Cerkev, jih po njej tesneje združil s seboj in jih s tem, ko jih hrani s svojim lastnim telesom in krvjo, napravlja deležne svojega poveličanega življenja. Tista prenovitev, katera nam je obljubljena in ki čakamo nanjo, se je v Kristusu že začela, napreduje s pošiljanjem Svetega Duha in se po njem nadaljuje v Cerkvi, v kateri po veri spoznavamo smisel našega časnega življenja, ko v upanju na

prihodnje dobrine dovršujemo delo, katerega nam je Oče izročil na svetu, in tako delamo za svoje zveličanje» (C 48,2).

Poveličano življenje vstalega Gospoda se postopoma razvija v njegovem telesu Cerkve. Cerkev je sicer v počelu s svojim Gospodom že prešla od smrti v življenje (prim. Jan 5,24; 1 Jan 3,14: obakrat izraz »metahainei«, ki spominja na prehod iz egiptovske sužnosti na pot proti obljubljeni deželi, v svobodo božjega otroštva). Iz Gospodovega telesa, ki je prešinjeno s Svetim Duhom, je moglo nastati samo z oživljajočim Duhom prešinjeno telo Cerkve.

Z druge strani pa Cerkev še ostane vezana na ta svet, ki še »ves tiči v zlu« (1 Jan 5,19), in je zato tudi sama zapletena v slabost »mesa« in greha (prim. C 48,3–4). »Kriminalni (zločinski) optimizem« (J. Daniélou) bi bil, če bi na to pozabili in se predali »triumfalizmu«, kakor da bi nam ne bilo nič več potrebno sotrpjenje s Kristusom, kakor da bi velikonočni »aion« (vek) tudi za nas bil že v svoji polnosti tukaj, »kakor da bi za kristjana ne bilo nobene skušnjave in nobenega greha več, kakor da bi askeza bila nekaj zastarelega in odvečnega, kakor da bi bil križ nekaj, od česar bi se mogli preprosto dispenzirati« (škof R. Graber).

Širna področja zemeljskega življenja Cerkve so še tukaj. Ob neprenehnem zakramentalnem in mistično-realnem obnavljanju Jezusove smrti in življenja naj polagoma in vedno bolj umira stari človek. Še moramo trpeti s Kristusom, da bomo z njim tudi poveličani (prim. Rim 8,17; 1 Tim 2, 11.12). Tudi na Cerkvi, na nas vseh se mora spolniti kakor na Kristusu: »Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo slavo?« (Lk 24,20); in s sv. Pavlom moramo govoriti tudi mi: »Vedno nosimo umiranje Jezusovo na svojem telesu« – to ni prijetno, to vemo, zoper to se upira naš celotni jaz, toda apostol nadaljuje, »da se tudi življenje Jezusovo na našem telesu razodene« (2 Kor 4,11).

Z Jezusovim vstajenjem od mrtvih je bila svetu izrečena dokončna in nepreklicna beseda odrešenja. Ta beseda, ki je Beseda, je temelj in počelo odrešenega sveta. Svet je »že« odrešen (v temelju in počelu: v poveličanem Kristusu), a »še ne« v polnosti. Očetovo delo, že dovršeno v poveličanem Kristusu, naj bi bilo uresničeno

v svetu z našim sodelovanjem (prim. C 48, 2). Beseda odrešenja, izrečena z vso jasnostjo in nepreklicnostjo v velikonočnem jutru, je hkrati poziv k našemu sodelovanju.

Velikonočni Jezusov pozdrav apostolom in vsem učencem, tudi nam, je bil in je še vedno: »Mir vam bodi! Ne bojte se!« Toda Jezus ni mislil na buržujski mir in na romantični »optimizem«, ki si prigo-varja: »Vse je dobro in vse se bo nazadnje lepo izteklo. Gaudeamus igitur ...« Niti od daleč ni šlo za takšen mir! Ampak: »Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu ... Oni pa so šli povsod; in Gospod je delal z njimi« (Mr 16,15.20). S tistimi je delal in dela še danes, ki sami delajo, a popolnoma naslonjeni nanj. Učenci Vstalega so v izpolnjevanju naročila uporabili vse svoje moči. »Jaz pa bom prav rad vse žrtvoval, tudi samega sebe za vaše duše, tudi če bi me vi tem manj ljubili, čim bolj vas ljubim« (2 Kor 12,15). Mi-mogrede povedano: še na misel jim ni prišlo, da bi govorili o pravici do popolnega počitka vsaj en dan v tednu ali da bi se potegovali za vsaj enomesečni plačani dopust itd. A so bili polni »Preobilnega veselja pri vseh svojih nadlogah« (2 Kor 7,4), »neizrekljivega in veličastnega veselja« (1 Pet 1,8); in še sanjalo se jim ni o vprašanju »identitete« kristjana in duhovnika. In prav nič niso delali statistik, da bi najprej dognali, ali »se splača« »ali bo uspelo« – saj so tako vedeli, da »ves svet tiči v zlu« in da potrebuje Kristusa; da so sami slabotni, a da »vse premorejo v njem, ki jim daje moč« (Flp 4,13). Niso bili optimisti, še manj pesimisti (to sploh niso prave krščanske kategorije), temveč so verovali in upali, upali s tistim upanjem, ki »ni optimizem, ampak obup, premagan z vero v vstalega Kristusa« (Daniélou). Vedeli so, komu verujejo (prim. 2 Tim 1,12) in da se niso oprijeli izmišljenih bajk (prim. 2 Pt 1,16), ko so postali »božji sodelavci« (1 Kor 3,9) pri dejanskem uveljavljanju tistega odrešenja sveta (mišljeni so najprej ljudje, ne »kozmos«, šele v zvezi z ljudmi tudi ta), ki je bilo utemeljeno s Kristusovim vstajenjem.

Ali res mislimo, da bo danes za širjenje edinega evangelija (drugega ni!) »uspešna« kaka druga »metoda«?

Poživitev češčenja Srca Jezusovega

Lansko leto je v francoščini izšla knjiga z naslovom »Vatican II et le culte du Coeur de Jésus« (Ed. Resiac, Montsurs 1981, 142 str.). Njen avtor je Jean Ladame, zelo znan duhovni pisatelj. V predgovoru omenja, da je papež Janez XXIII. tisto prenovo, ki naj jo sproži drugi vatikanski koncil, označil kot »nove binkošti«, kot »binkošti ljubezni«. Češčenje Srca Jezusovega, naj bo javno ali zasebno pri posameznem verniku, hoče prav tako doseči okrepitev krščanskega življenja, osebnostnega in občestvenega, ki priteka samo iz tiste ljubezni, ki ji je najodličnejši simbol Kristusovo Srce, »vir življenja in svetosti«. Naj gre torej za zvestobo drugemu vatikanskemu koncilu ali pa za pravo pobožnost do Jezusovega Srca – obakrat je učinek isti. Doseči je treba tisto, kar sv. Pavel označuje kot »življenje je meni Kristus«. Prav nauk drugega vatikanskega koncila more bolje omogočiti, da postane češčenje Srca Jezusovega bolj zares češčenje »v duhu in resnici«. Avtor jemlje v knjigi v poštev nekatere vidike koncilске nauka, ki morejo pomagati, da bolje razumemo in živimo tisto, kar je vsebina pobožnosti do Jezusovega Srca. Z druge strani pa v luči Jezusovega Srca osvetljuje najvažnejše koncilске misli in smernice.

Nekoliko prej je podobno knjigo o »češčenju Jezusovega Srca danes« (Herz-Jesu-Verehrung heute, Christiana-Verlag, Stein am Rhein 1974, 160 str.) napisal švicarski teolog jezuit Friedrich Schwendimann. Ta med drugim pokaže zlasti na pomen češčenja Srca Jezusovega v spoprijemanju z današnjim tako zelo razširjanim ateizmom, če ne celo z antiteizmom. Ateizem je treba »prištevati med najresnobnejša dejstva sedanjega časa« (CS 19,1). Tako se izraža koncil. Papež Pavel VI. pa dostavlja nekakšno razlago, ko pravi, da je to »najstrašnejši pojav našega časa«. Isti papež je v avdienci jezuitom o priložnosti njihove generalne kongregacije navedel kot eno od njihovih današnjih nalog boj zoper ateizem. K temu je pristavil: »Ali ni res, da imate v češčenju Jezusovega Srca najučinkovitejše sredstvo za duhovno in moralno prenovo sveta,

kakršno želi drugi vatikanski koncil, in za uspešno izvedbo vam naložene naloge boja zoper ateizem?» (L'Osservatore Romano, 17. 11. 1966). Seveda so tudi še druga sredstva, vendar pa se je treba vprašati, ali morejo biti zares učinkovita brez tistega, kar spada k jedru in najglobljemu izviru celotne zgodovine odrešenja (147s).

Pojav ateizma ima iste korenine kakor greh sploh. Bog noče smrti grešnika, marveč njegovo spreobrnjenje, da bi živel (prim. Ezk 33, 11). Češčenje Jezusovega Srca temelji na Svetem pismu, ne ravno na zasebnem (osebnem) razodetju sv. Marjeti Mariji Alacoque. Vendar je oznanilo te karizmatičarke povsem skladno z javnim razodetjem. Sv. Marjeta je ponovno poudarila: Namen češčenja Jezusovega Srca je grešnike zadržati pred pogubljenjem in jih spreobrniti ter zaustaviti božjo jezo; mlačne in površne kristjane spodbuditi h gorečnosti ter goreče voditi k popolnosti in svetosti. S podobnimi mislimi se pogosto srečamo, če beremo Sveto pismo, pa tudi besedila drugega vatikanskega koncila.

Če rečemo, da je danes zaradi odpada od Boga in s tem širjenja brezboštva človeštvo v strašni nevarnosti, se ne vdajamo bojazljivemu črnogledju, marveč se opiramo na zelo realno ozadje. Položaj je gotovo strahotno resen. Zadoštovalo bi, če bi Bog prepustil ljudi njihovim delom, da bi prišlo do nepregledno obsežne, grozovite katastrofe (149s). Tukaj k Schwendimannovim izvajanjem lahko dostavimo nekatere izjave papeža Janeza Pavla II. V okrožnici *Redemptor hominis* (15) pravi: »Človeka ogrožajo njegove stvaritve, zloraba raznih dosežkov znanosti – naravnost apokaliptična orožja. Na obzorju se zarisuje neko nepredstavljivo samouničenje človeštva, v primeru s katerim se zdijo nesreče in katastrofe, ki jih poznamo iz zgodovine, le malenkost.« Papež je razen tega v svojih govorih in drugih dokumentih doslej že nad 30-krat opozoril na ogrožitev s strani atomskega samouničenja človeštva. Človeka ogrožajo »stvaritve njegovega duha in nagnjenja njegove volje«. Človek je ustvarjen po božji podobi in v tem je smisel njegovega življenja: biti (bolj in bolj) podoba Boga. Drama našega časa je v tem, da človek v imenu humanizma, v imenu človeka taji in zameta neskončnega Boga. Temeljno in globoko protislovje je absolutizacija človeka. Zdi

se, da je človek brezkončno povišan, v resnici pa pada v neizmerno brezno, kjer je njegovo dostojanstvo skrajno ponižano in se utaplja v nesmiselnosti. Toliko obetajoči mesijanizmi iz prejšnjega stoletja so človeštvo potisnili na rob prepada (papežev nagovor nemškimi državniki v Bonnu 15. 11. 1980).

Troje pomočkov

Schwendimann precej obširno govori zlasti o treh pomočkih, ki jih češčenje Srca Jezusovega daje v srečavanju z ateizmom našega časa, bodisi v njegovi vzhodni bodisi zahodni obliki. Najprej nam pogled na Jezusovo Srce daje veliko zaupanje, ki temelji na globoki veri v brezmejno moč Kristusove ljubezni.

Dalje nas to češčenje uči, kakšno orožje naj si v boju nademo: ne »mesenega orožja«, kakor pravi sv. Pavel, marveč res »božjo bojno opravo«: »Stojte torej opasani okoli ledja z resnico in obdani z oklepom pravice in na nogah obuti s pripravljenostjo za evangelij miru; k vsemu si vzemite ščit vere, s katerim boste mogli ugasiti vse ognjene puščice hudega duha; vzemite tudi čelado odrešenja in meč Duha, kar je božja beseda; zraven pa ob vsakem času v duhu molite z vsakršno molitvijo in prošnjo za vse svete« (Ef 6,10–17). To orožje ni nič drugega kakor življenje iz vere in iz moči ter zgleda Jezusa Kristusa, ki je boj zoper moči teme, delo odrešenja izvršil v krotkosti in ponižnosti, toda tudi s srčnostjo in s popolno predanostjo božji volji. To je življenje, katerega prepričujoča moč je ljubezen. Ljubezen do Boga in do ljudi je edina moč, ki more nevernega prepričati o resničnosti evangelija. Zgled in moč za potrpežljivo, pogumno in požrtvovalno ljubezen najde kristjan v Jezusovem Srcu.

V tem in marsičem drugem se Schwendimann ujema z nazaranjem slovite Francozinje Madeleine Delbrêl, ki je sredi najbolj ateističnega okolja vršila junaški apostolat in imela velik vpliv tudi na duhovnike. Med drugim pravi Delbrêlova: »V bližini neverujočega postane ljubezen oznanjevanje, a to oznanjevanje mora biti bratsko. Ne prihajamo, da bi po načinu stare matere nekaj

priobčili, kar pripada nam, namreč Boga. Ne nastopamo kot pravični med grešniki, kakor ljudje, ki so sredi neizobraženih dosegli diplomo; marveč prihajamo, da bi govorili o skupnem Očetu, ki ga nekateri poznajo, drugi ne, kakor razvajenci, ne kakor nedolžni; prihajamo kot takšni, ki smo imeli srečo, da smo bili poklicani k veri, poklicani, da bi to vero sprejeli, toda ne kot zasebno posest, zasebno lastnino, marveč kot nekaj, kar je v nas položeno za svet: iz tega sledi kar celotna življenjska usmerjenost. – Evangelij je le tedaj resnično oznanjen, če to oznanjevanje omogoči med kristjanom in drugim človekom nastanek tistega odnosa «srca do srca», iz katerega kristjan živi v skladu s Kristusovim evangelijem. Nič na svetu nam ne bo podarilo Kristusove dobrote razen Kristusa samega. Nič na svetu nam ne bo napravilo dostopa do srca našega bližnjega kakor le dejstvo, da smo mi sami dali Kristusu dostop do našega srca ... Kristus sam o sebi trdi, da nam bo oskrbel tisto, kar je pogoj in hkrati znamenje spreobrnjenja srca, se pravi tisto, česar se človek ne more naučiti in sprejeti od nikogar razen od Kristusa: ponižnost in krotkost. Brez ponižnosti in krotkosti ni nobenega res krščanskega in bratskega srca, nobene dobrote in nobenega oznanjevanja evangelija. Nič drugega kakor ponižnost in krotkost privedeta do tega, da se v nas zacelita upor in prvotna prevzetnost. Brez ponižnosti in krotkosti nikdar ne postanemo resnične stvari in učljivi sinovi za Boga. Brez tega bi pač mogli z drugimi ravnati, kakor da bi bili oni naši bratje, ne bi pa bili enkrat za vselej naši bratje« (M. Delbrél, *Wir Nachbarn der Kommunisten*, Johannes Verlag Einsiedeln 1975, 253s).

Kot tretje sredstvo navaja Schwendimann zadoščevanje, posebno ker se je treba zavedati, da je v ozadju za današnjim odklanjanjem Boga najhujši sovražnik človeškega rodu, tisti, ki je zapeljal človeka v prvi greh in se je boril zoper Kristusa in njegovo delo, kar se nadaljuje skozi vsa stoletja, a bo proti koncu časov še posebno vse poskusil, kako bi uničil Cerkev in s tem tudi človeštvo.

Kristus, ki s prebodenim srcem visi na križu, nam zagotavlja zmago nad slehernim zlom, tudi nad poslednjim sovražnikom, tudi nad smrtjo. Za kristjana je veliko upanje in moč njegovega

življenja prihod tistega kraljestva, za katero v očenašu stalno moli. Ta misel na prihodnje popolno uresničenje Kristusovega in božjega kraljestva, v katerem bo človek živel v večnem občestvu ljubezni s troedinim Bogom ter s svojimi odrešenimi in zveličanimi brati, daje kristjanu že zdaj moč, da kot »božji sodelavec« (1 Kor 3,9) na zemlji širi Kristusovo ljubezen in pripravlja popolno uresničenje tega kraljestva resnice in življenja, kraljestva svetosti in milosti, kraljestva pravičnosti, ljubezni in miru.

Anton Strle, Poživitev češčenja Srca Jezusovega, v: CSS 16(1982)146–147.

